

L'Estat Català ★

PUBLICACIÓ DE ORIENTACIÓ NACIONAL

Direcció: FRANCESC MACIÀ, Diputat

EL DOCTOR MARTÍ I JULIÀ

Com el recordem! Erem adolescents encara que vàrem entrar als rengles gloriosos de la Unió Catalanista, quan la presidia el Doctor Martí.

A la Unió Catalanista hi hagueren escissions. Nosaltres no ens en moguerem. Hi havia en el camp del nacionalisme català una bandera ferma, una bandera honrada. Davant els vaivens de la baixa política, un home arborava aquesta bandera immaculada. Era el Dr. Martí i Julià.

Amb l'ànima plena d'aquesta fe alliberadora, vàrem seguir pas a pas an aquell home. Sabíem que ell no es vendria. I això ja era prou perquè uns humils patriotes el servissin incondicionalment. Sentíem, com ell mateix, els greuges que li adreçaven «els pràctics» i ens adoloríem, com ell, en aquelles reculades que el nostre esperit nacional experimentava anys enrera. Combatíem pel mateix pensament i escrivíem en unes planes de idèntica puresa patriòtica i de fermíssima intransigència.

Les nostres ànimes joves es varen entregar amb tot i per tot en aquella arca santa que recullia l'anhel pur i honrat dels bons catalanistes.

Allí aprenguérem—prop de l'home exemplaríssim—el no pensar en ésser diputats, ni regidors. Allí aprenguérem, l'escola de la més alta eficàcia patriòtica: l'escola del sacrifici. D'allí aprenguérem el mestratge del combat lleal. D'allí el lluitar a cor obert.

Va ésser llavors, com ara, que els professionals de la política reproduïren el rosari dels adjectius utòpics, somniadors, idealistes. Era una puresa tan blanca i neta que els hi cegava els ulls. Això no privava que en els moments difícils o necessaris per a les seves fluctuacions, quan

aquestes anaven esborrant tota caracterització patriòtica, anessin a la Unió, anessin al Dr. Martí, a cercar aquella essencialitat nacional de que ells es trobaven orfes.

Per això, fidels seguidors de la Unió Catalanista, vàrem apendre allí a consumir—en aquella voluntària tortura—tota ambició d'èxit personal que pogué un dia o altre malmetre la marxa del moviment deslliurador.

Vàrem alimentar amb fanatisme esbojarrat aquella santa llàntia de l'odi.

I aquella llàntia no's va apagar. Ni per un moment la seva flama humil s'extingí. Ni els vents de les tempestes polítiques pogueren fer-la oscilar en la seva penombra. Quan els èxits de partit que s'extingiren abans que ella finiren, s'apel·là a la Unió Catalanista. I an aquella llàntia s'ha anat a encendre l'esca cada vegada que s'ha hagut de fer foc nou. I aquella llàntia serà la que convertirà Catalunya en flames. I an aquesta obra de depuració patriòtica, que sempre ha vingut realitzant la Unió Catalanista, cal ajuntar-hi el valor personal que hi aportà el Dr. Martí i Julià.

Durant el temps de la seva presidència, ofertes de tota mena es feren a la Unió per a que abandonés d'una vegada aquella orientació apolítica. Totes les temptacions caigueren damunt d'ella. Al mateix Doctor Martí se li oferí en temps de Solidaritat Catalana, l'acta de Sabadell. El Doctor Martí sols acceptà durant la seva actuació patriòtica, un lloc.

Acceptà l'ofertament que li feu En Prat de la Riba, d'encarregar-se de la direcció dels establiments frenopàtics que la Mancomunitat de Catalunya iniciava llavors. La seva mort el privà de cuidar-se d'aquesta obra patriòtica.

El nacionalisme federal—quasi regionalista—ha tingut el seu teoritzador: En Prat de la Riba. El nacionalisme integral—separatista—té la seva representació—si bé incompleta—amb la personalitat del Doctor Martí i Julià.

Es també per aquest sentit, que els patriotes de Catalunya hem de deplorar aquella desaparició prematura: l'obra de doctrina patriòtica ha quedat inacabada, millor dit, tot just començada.

Els catalanistes radicals ens ha faltat el nostre teoritzador. Un recull d'escrits del Doctor Martí, escampats en publicacions i revistes nacionalistes, donen aquesta sensació que fins ara hem enyorat tant: El de la lluita de Catalunya, contra l'Estat espanyol.

Era en aquests termes on el Dr. Martí hi vinculava el fet del nostre plet nacional. La lluita de la nacionalitat contra l'Estat. Res de imperialisme. Ell no's movia del fet natural col·lectiu. De la mateixa manera que deia: Catalunya, Catalunya, Catalunya, podia dir també, humanisme, humanisme, humanisme.

Imperialisme és la política; la coreografia nacionalisme no. Es una col·lectivitat humana que va de dret al seu lliure desenvolupament. Per això, ell havia vist sempre religats els interessos dels pobles i els interessos dels homes. Perquè ho veia amb ulls—gosem ho dir—de naturalesa. Ço artificial, obra de polítics que no perdura, era una nota marginal al fet viu i palpitant de la llibertat d'un poble.

Malhauradament finí el patriota exemplaríssim sense poguer dur a cap ço que ell es proposà. El Dr. Martí, volia deixar escrites tres obres—els seus tres amors—una de caràcter científic, de fisiologia, altra

sobre socialisme i la darrera sobre nacionalisme.

Si l'absència d'aquesta obra capdal nacionalista, fa que no's pugui parlar abastament de la seva personalitat, es pot, no obstant, esmentar la seva immensa tasca de dignificació i propaganda patriòtica que el plorat Mestre havia escampat pels recs de Catalunya.

Es amb articles de diaris, revistes i en les conferències on palesament queda de mostrada la seva peculiar ideologia.

El nacionalistes catalans ben poc han agraït aquesta vida d'abnegació i sacrifici.

Fa sis anys que un senyor—que ara es fa votar en català—va escriure una obra amb el títol de «El Nacionalismo Catalán» i després de parlar de coses afectes al catalanisme, coses insignificants, no tingué temps ni espai per a dedicar unes ratlles a la bona memòria del Dr. Martí i Julià.

Nosaltres, recordem encara aquell dia en que el bon Dr. Martí, amb els braços oberts i amb emoció profunda, rebia al lloc social de la Unió al director d'un diari

d'esquerra, que deixava el càrrec perquè no havia volgut pactar amb els radicals. Els homes han de tenir memòria. Mai serà prou venerat el record de l'excels patrici. Avui mateix que nosaltres, catalanistes radicals, parlem tant d'heroisme, com tenim de venerar aquest heroisme, i aquesta abnegació recondita del malaguanyat Doctor Martí! Quantes vegades l'havíem acompanyat en hores, les més amargues de la seva vida! Res l'ofenia tant com les amargors que li produïen els mateixos que's deien catalanistes. Realment, la trajectòria dels homes idealistes no és pas gaire agradable. Però és que en aquests homes idealistes hi rau la veritable fortitud. I és aquesta fortitud, la que sap sobrepassar damunt tots els obstacles. I és aquesta fortitud exercida en el màxim esforç, la que fa guanyar les batalles. Què hi fa que els èxits siguin pels nou arribats? La victòria és nostra. Mentre els altres s'envaneixen, nosaltres podem fruir del goig en el silenci, i mormolar suaument amb Lamartine: *Un soir l'en souvenir'il? Nous vognions en silence...*

L'espanyolització de Catalunya

Contra la bona obra de la renacionalització de nostra terra, existeix desgraciadament el fet criminal de la seva desnacionalització, començada ja quan per les prèdiques d'En Vicents Ferrer, la corona de la Confederació Catalana Aragonesa, fou arreballada per gent de nissaga espanyola. Amb En Ferran d'Antequera començà la obra maleïda, que amb constància i fortalesa, ha sigut contrarrestada per Catalunya en tot temps i en totes ocasions, moltes vegades amb gestes tan gloriuses com amb els destronaments de Joan II, Felip IV i Felip V.

Mes deixem els temps passats, que prou bé explica l'Història per a exemple de pobles i lliçó de governants, i fixem nos en l'actualitat, en que entre mig de vergonyes i altiveses, lluiten l'esperit català que defensa pam a pam el seu dret a la vida, i la tradicional opressió espanyola que posa tot el seu esforç i totes les seves males arts per a fer desaparèixer de nostra nacionalitat totes aquelles virtuts que la feren gran i lliure, i que resten encara com a penya de que la Nació Catalana sabrà reconquerir sa anyorada llibertat per a complir, com en els temps de sa antiga independència, els deures que té amb l'Humanitat.

Neix avui el català, i quan entra a l'escola, ha de perdre el temps malparlant una llengua estrangera, que generalment ni l'entén el mateix mestre que li ensenya; escoltant com a història de sa terra, un conjunt de fets que li estrefan tota idea del passat; i havent d'empapar-se tot un munt de prejudicis que s'infilten en sa

tendra intel·ligència, per a que no s'adongui de sa veritable nacionalitat i prengui com a coses pròpies les del dominador que l'explota.

Quan la Naturalesa li comença a apuntar les primeres il·lusions de la vida, el català adolescent es troba voltat de tots els perills per a ésser convertit en un ser inepte incapaç de cap idealitat, agent segur de la degeneració de sa família i de sa raça. Les més repugnants aberracions de l'animalitat, els més repulsius crims contra natura, li són posats al seu abast en espectacles, llibrets i periòdics barroers, que disfruten aquí d'una protecció autoritària que no es veu enlloc del món, ni en les ciutats que tenen més fama per la llicència de llurs costums. Aquí les taules de joc, amb una abundor mai vista, tenen les portes obertes a tothom, amb un escalament de categories que lo mateix netegen la butxaca del jovincel burgès, que engoleixen el jornal del innocent treballador.

Ja en condicions, el jove català, d'actuar en la vida, és arrancat de sa família, i sense demanar-li consentiment, després d'una preparació desnacionalitzadora, tan intensa com infructuosa, se l'envia a exposar sa vida per coses que res li importen: al sosteniment de sa pròpia esclavitut, al furt de la llibertat d'un altre poble.

Lliure ja d'aquest temps de servilisme entra en la plena realitat de la vida, porta son concurs al sosteniment de la llar: treballa. Aquí és on l'espanyolització l'espera amb més afany. Lo que a tot arreu és una virtut respectada i admirada, és on nostres enemics posen tots els seus esforços per a

que el català trobi dur el pa de la seva terra i d'un país on l'activitat és una tradició milenària, en volen fer una terra incapaç de mantenir al seus propis fills, tendint a procurar que els catalans deixin sa pàtria cercant un pa que no els sigui tan amarg.

Aquest punt, presenta caires tan variats i tan importants que prometem un altre dia tractar-lo amb tot deteniment.

Carnet quinzenal

Jornades

El govern d'Espanya, continuant la seva política de torpitud, ens ha lliurat l'etern desconegut que ha de posar pau als esperits i normes als conflictes actuals i futurs per a resoldre'ls. De moment caldrà que les seves primeres jornades sien de pau, i tan mateix ho són; nosaltres no sabem a què obeirà, però de moment l'ofensiva sagnant contra la ciutat, com si hom rebés ordres d'un incògnit enemic de la vida ciutadana, ha quedat paralitzada.

L'etern desconegut, que és tramès gairebé sempre com el darrer elixir descobert pels espanyols, ja governa, i en la ciutat regna la pau. Això que representaria en un altre poble un inici de treva aprofitable i un just triomf governamental, a nosaltres ens produeix l'efecte d'un recomençament de la comèdia trágica i veritable de que fa anys patim. Vindrà després en actes successius el procés de la seva teatralitat, si un fracàs prematur no ho ensorra.

L'incògnit enemic és poderós, jugarà novament amb la nostra vida, atacant-la pel lloc més feble. Caldrà protegir, segons convingui, a blancs o rojos, ço que a ell li tindrà importància és que la vida de la ciutat no es descapdelli normalment. Camparà el protegit per la ciutat com amo i senyor, i si convé es faran expedicions o al menys hom els donarà lliure entrada, de l'element més sà del poble espanyol, fent-ne recrutar especial.

L'enemic, com si estés en conxorxa amb els directors del govern d'Espanya, tindrà cura que'ns sien tramesos per a totes les nostres necessitats els més ineptes, els desconeguts, i com si no fos prou en un país on no existeix cap principi d'autoritat, curarà ensem de que aquesta sia ben rosegada per un cranc intern. Mes nosaltres que tenim confiança pròpia i sabem ço que reporta el joc amb armes de doble tall, que veiem extendre's un convenciment que pot unir-nos en un moment donat, per damunt tota diferència, dintre la consciència del nostre poble, si no fos per les víctimes tindriem l'alegria de veure com tot ens apropa a la nostra llibertat.

Les eleccions

Les eleccions de diputats per a la Mancomunitat tenien a Barcelona la importància d'una veritable batalla entre la Lliga i Acció Catalana, cosa que a nosaltres no ens donaria mals de cap, mes també alhora era una nova afirmació de nacionalisme radical, refugint tot pacte amb el govern espanyol. A nosaltres ens interessaven aquestes eleccions pels fets que poden deduir-se i per la situació en que estem respecte a ells, car podem deduir-ne que la victòria obtinguda per Acció és més una victòria del nacionalisme radical que pròpia, i això els col·loca en la situació de servir la posició amb la qual l'han obtingut, car sa primera defallença significaria la seva ensorrada. Mes el que té interès per les declaracions fetes en el miting del Bosc per En Bofill i Matas és la posició amb que respecte a nosaltres es col·loca Acció Catalana, o-i-més després de la seva victòria, que l'esperonará en fer un refús i menysprear-nos redient-nos utòpics i traïdors, mes cal que no desconeixin que la ruptura de relacions amb Espanya, de la qual parlen, reporta consegüentment l'adopció, tard o d'hora, d'una actitud de violència, cosa per la qual nosaltres maldem i per la que és necessari crear-ne els òrgans que avui hom refusa. Així és que nosaltres tot i sabent la nostra petitesse actual, ens escapa un lleu somriure davant el natural axioma que veurem qui serà aquell que'l descapdelli.

La situació social

Arreu un dels mitjans amb que compen els obrers per a obtenir el reconeixement de les seves reivindicacions són

les vagues, la nostra Pàtria no podia ésser-ne una excepció, les vagues actuals en són prova palesa. Ço que a nosaltres ens dol davant la inèpcia de les autoritats espanyoles, és aquest manament d'autoritats pròpies que fa ineficaz la nostra acció nacional. Nosaltres no creiem en que la nostra burgesia sia millor o pitjor que les dels altres països, car és visible que no entrant en el fet de una lluita ideològica sinó en el fet d'una lluita econòmica com és tota vaga per general, veient el desgovern que tenim, la manca de principis autoritaris, hom podrà deduir-ne l'endèmia persistent de les vagues, fent que aquestes sense arbitratge sien una malura general per a tots els estaments.

Nosaltres no tenim dades precises sobre un percentatge de vagues arreu del món; amb tot, davant la persistència d'elles a casa nostra, voldríem assegurar que som un dels pobles on aquestes es produeixen més sovint i això no és altra cosa que el fet d'estar subjectes a un altre poble desconegut del nostre, que amb sa obra tot temps negativa i amb el fet d'estar a la reraçaga dels pobles civilitzats obra de retop en la nostra vida i en la nostra economia, quan no l'enverina, a voltes fins sembla que amb intenció premeditada.

Tota vaga a Barcelona pren el caràcter de malura per aquesta qüestió, car la nostra burgesia amb tot i llurs defectes, si tinguessin govern propi trobaria camí d'intel·ligència per a resoldre-les, els principis d'autoritat que deuen informar l'acció de tot Estat polític serien més respectables i el desamor a la ciutat que nascut d'alguns elements emigratoris seria de més fàcil aturada.

danseurs, castagnettes, brigands et longs couteaux...

Je veux donc aujourd'hui dire en peu de mots ce qu'est la Catalogne, ou plutôt ce que sont les pays de langue catalane.

Le catalan est parlé dans le Roussillon et même dans certaines communes du territoire de La Nouvelle et de Leucate, dans le village ariégeois de l'Hospitalet. De l'autre côté de la chaîne, il est parlé dans les provinces espagnoles de Gérone, Lérida, de Barcelone et de Tarragone, dans l'ancienne province de Valence jusqu'à Elche (avec des déformations), dans les îles Baléares, dans la partie de l'Aragon qui a pour limites la province de Lérida, la frontière française et la Noguère Ribagorzana (qu'il ne faut pas confondre avec la Noguère Pallaresa chantée par Verdager); c'est le pays de la Maladetta. J'oubliais encore les vallées d'Andorre et, plus loin de nous, le nord de la Sardaigne (Alguer).

Les pays de langue catalane ont à peu près six millions d'habitants et plus de soixante mille de kilomètres carrés.

Ils sont donc plus peuplés en Europe que la Suisse, la Grèce, la Bulgarie, la Suède, la Norvège, le Danemark, la Finlande, la Lithuanie, l'Esthonie ou l'Irlande et plus étendus que la Belgique, la Hollande et le Luxembourg réunis.

Il est vrai qu'il existe deux Catalognes; celle que nous venons de citer et la Catalogne intellectuelle, la Catalogne qui comprend et aime ses poètes, mais ne va pas plus loin.

La Catalogne agissante et politique ne comprend que les quatre provinces de Lérida, Tarragone, Gérone et Barcelone, et l'on peut dire actuellement que le séparatisme est à peu près inexistant aussi bien a Valence et aux Baléares qu'en notre Roussillon français.

Nous ne devons cependant pas nous désintéresser pour cela de nos frères de langue et de race: ils ont souffert; leurs aspirations sont justes et par cela même finiront par être réalisées. Nous ne devons pas ignorer que la vaillante «Acció Catalana» et que l'agressif ESTAT CATALA font un effort magnifique pour la cause sacrée et que, plus tard, une fois le but atteint, de même que Valence, sera le trait d'union entre l'Espagne et la Catalogne, romane de race, mais ibérique géographiquement, le Roussillon catalan sera le trait d'union vivace et durable entre la nation nouvelle et la France, pour laquelle ceux de Montserrat sont morts comme ceux du Canigou.

JUST CALVEYRACH

Extractem també del mateix periòdic de Perpinyà el següent article que el posem a la consideració de tots els catalans i que es alhora extret del diari *Le Quotidien* del 4 juliol:

«No fa pas gaire l'alcalde de la ciutat de Barcelona, remetia solennement al Consol general de França, un chec de mig milió, oferta que feu la gran ciutat catalana a la reconstrucció de les regions franceses devastades.

El poble escollit per la municipalitat de Barcelona fou el de Belloy-en-Santerre, on moriren, en 1915, un gran nombre de voluntaris catalans, afiliats a la legió estran-

la chaîne et que les origines de ces derniers sont les mêmes que les nôtres.

Mais si vous allez seulement jusqu'à Narbonne, cela est pire encore. Là, je ne sais quel prestidigateur a escamoté la Catalogne. Le «gavatx» ne connaît que le catalan Roussillonnais qui est, d'après lui, un être grossier, rude, brutal, voire sanguinaire, qui vit de pain frotté d'ail, entre Salces, Cerdère, Argelès et Mont-Louis; quant à la Catalogne barcelonaise, c'est un pays mythique, où l'on ne voit que gitanos,

L'Etat Catalan

Les Roussillonnais ignorent en général ce qu'est la Catalogne. Ils savent bien que du côté de Figueras et Barcelone on parle une langue semblable à la leur; mais cela ne les empêche pas d'appeler ceux qui parlent cette langue, des «Espagnols». Et ils sont d'autant plus coupables qu'ils n'ignorent pas que jadis ils vécurent la même histoire que ces Catalans de l'autre côté de

Le numéro 15 c. — L'abonnement 5 fr.

15 Juin 1923

Journal littéraire, historique et géographique
Administration: 13, Place des Papes, Perpignan

DIVISA

No destorbeu, que facin la llur via els utilitaristes de la política, i si és cert que en ells hi ha resurrecció del sentir català i condemna de greus faltes comeses amb la terra i amb els homes qui han determinada i encarnada la renai-xença de la nostra Catalunya, no'ls barreu el pas, doneu-los l'abraçada purificadora i que s'adrecin al lloc d'expiació que pertany als arrepenyits; mes no permeteu jamai que ocupin el vostre lloc d'apòstols, qui és vostre i sols vostre, de vosaltres qui heu nascut i viscut per a l'acció santa de les deslliurances.

Doctor Martí i Julià

(En l'aniversari de la seva mort tinguem present aquestes seves paraules.)

gera. Fou aquesta una ocasió de recíproca simpatia envers els dos països i que's traduí palesament en els discursos pronunciats en aquell acte pel senyor Cònsul general de la França i pel batlle de Barcelona.

Aquestes congratulacions oficials no feren altra cosa que reproduir l'estat d'ànim dels catalans vers la França.

Mentre durà la guerra, llavors que les propagandes francesa i germanòfila, tenien lliure accés a la península espanyola, mentre els elements conservadors patrocinaven les armes alemanyes, els catalans per immensa majoria es pronunciaven per la causa dels aliats.

Més de 12.000 catalans s'allistaren per a combatre els imperis centrals i segurament aquest nombre haguera sigut més crescut a no ésser els obstacles que els governs d'Espanya posaven als qui traspassaven la frontera.

I mentre durà el conflicte, la Catalunya progressista, treballadora i partidària de la Independència de la seva nacionalitat, anà ajudant a milia de les seves forces modestes però voluntarioses, la causa de la França.

Ara aquesta Catalunya té una qüestió

nacionalista pendent amb Espanya i les autoritats i governaments francesos per complaure als governs de Madrid han ofès els sentiments patriotes dels catalans.

Fa poc una associació catalana arribà de Barcelona a París i compartint amb gran nombre de voluntaris catalans de la Gran Guerra, es dirigeix vers l'Arc de Triomf, per posar una bella garba de flors sobre la tomba del soldat desconegut. Els manifestants portaven al trau de la solapa l'insígnia nacional i portaven desplegada la seva bandera catalana.

Tot d'una la policia francesa es llença damunt els concurrents, exigint la desaparició dels emblemes sediciosos.

Qui portava la bandera catalana era un legionari català de la Guerra Gran. Ell digué amb amargor: «Aquesta bandera que els alemanys no pogueren abatre a Verdun, ara se'ns la fa plegar!»

Aquesta bandera tenia els mateixos drets i més encara que qualsevol altra ensenya d'una societat esportiva o orfeònica.

Es per a rememorar al nostre govern de França, de les ofenses fetes als catalans que, Espanya ha expulsat fa poc dos diputats francesos de Barcelona?»

llença contra Catalunya exaltant els catalans que encara dubten. Obrim els braços als nous prosèlits que l'odi espanyol conquereix a la causa de Catalunya. Ensenyem als pacífics que cada gota de sang que rega els empedrats de Barcelona és obra de l'odi a Catalunya i que cada català que cau al Marroc, cau per Espanya. Tinguem paciència que l'enemic treballa per nosaltres. Tinguem paciència, però aprofitem el temps. Treballem nosaltres també per Catalunya.

Mentre tant a Madrid poden continuar els debats sobre Catalunya. Sabem que són inútils. No ens indignem ni ens interessem. Millor que no ens compreguin. Millor que els mateixos parlamentaris catalans s'enganyin i enganyin als altres demanant coses que no ens donaran i que no resol-drien res.

El debat sobre Catalunya començarà amb el primer conflicte internacional que Espanya tingui, i no seran els actuals parlamentaris qui el plantejarà. Llavors el problema de Catalunya serà per als espanyols una revelació.

També ho serà per al senyor Durán i Ventosa i tants altres qui, a força de mistificar el Nacionalisme català, han acabat per creure's que era un fantasma que l'havien inventat ells.

Mentre a Madrid parlen...

Altres cop al Parlament d'Espanya es parla de Catalunya. En parlen des del banc del Govern als escons de l'oposició, parlamentaris de tots els matços. I tots en parlen amb la mateixa tossuda incomprensió de sempre.

Parlen del problema de Catalunya sense comprendre'l inclús els mateixos parlamentaris catalans. En parla el senyor Durán i Ventosa, trepitjant a l'hora Catalunya i Espanya a força de fer equilibris sobre la frontera espiritual dels dos pobles. En parla el Dr. Estadella, aquest pobre senyor Estadella la filiació política del qual és

tan difícil d'establir, i provoca les ires dels venerables senadors a pesar de trencar una llança contra el separatisme. En parla el senyor Rahola, en parla el senyor Domingo, en parla tothom i ningú encerta a dir com és el plet de Catalunya. Se'n parlarà uns quants dies encara; després ningú en parlarà més.

Mentre a Madrid en parlen, nosaltres anem fent la nostra obra. Anem nacionalitzant el nostre poble i anem-lo habituant a l'idea de que la lluita s'acosta. Anem vetllant la descomposició de l'Estat i aprofitem les ferides i els escarnis que l'enemic

ACCIÓ NACIONALISTA

VILAFRANCA-IGUALADA. — Amb motiu de la presentació del candidat nacionalista senyor Grant i Sala, en les darreres eleccions de diputats a la Mancomunitat, se intensificà una accentuadíssima propaganda nacionalista radical per aquells pobles del districte.

La gent catalana va respondre i les joventuts de pobles i viles s'abranden del sant ideal alliberador

Els companys propagandistes que han intervingut en aquesta campanya, resten meravellats del gros increment que pren l'ideal separatista per les encontrades.

Les joventuts de molts pobles s'apressen a allistar-se a les files de l'Estat Català, convençudíssimes del caire revolucionari del nostre plet

MOLINS DE REI.—El passat dia 17 es celebrà en aquesta població i organitzat pel grup «La Barricada», un míting d'afirmació nacionalista radical. Exit complet. Molt d'entusiasme. Hi parlaren: Latorre i Fernández Vidal, per «La Barricada»; Pelegrí Llangort, per «La Tralla»; Dr. Montañá, per l'Esquerra Catalana; Na Mercè Llangost, per les «Dones Nacionalistes Radicals» i Durán i Albesa i Francesc Macià per l'ESTAT CATALÀ.

Resultat d'aquest míting, la constitució del grup nacionalista «Bach de Roda», de Molins de Rei.

SANT JUST DESVERN.—Aplec patriòtic celebrat en la revetlla de Sant Pere. Sardanes, parlaments a càrrec de Mercè Llangort, Grau i Ros, Joan Rusiñol i Daniel Roig i Pruna. Exit immens. Delirant entusiasme. L'Entitat patriòtica «Arrels de la terra» està d'enhorabona. Que per molts anys patrietes fermissims!

BARCELONA. Míting d'afirmació radical nacionalista. El passat dia 21 tingué lloc al «Casal Democràtic Nacionalista» de Barcelona, l'acte patriòtic organitzat per l'Oficina de Redacció i Propaganda de l'ESTAT CATALÀ. Encara que els dos diaris, que's diuen nacionalistes, amb prou feines han dut la ressenya d'aquest acte, ja ha sigut inserida la mateixa a les planes germanes de «La Tralla». Obri l'acte en representació de l'Oficina de Redacció i Propaganda de l'ESTAT CATALÀ, el president del «Casal Democràtic Nacionalista», En Daniel Cardona qui, amb paraules vibrants, exposà la raó fonamental de l'existència del nucli radical nacionalista de l'ESTAT CATALÀ dintre el moviment patriòtic de Catalunya, vinculada amb aquestes paraules: O Catalunya restarà esclava o s'alliberarà pel sacrifici heròic. Donant l'orientació política (millor dit patriòtica) de l'ESTAT CATALÀ i donant noves de l'Organització Patriòtica; dirigiren la paraula a la multitud que omplia per complet la sala fins a permanèixer en grups abaix el carrer, els patriotes dilectes: Rusiñol, Roig i Pruna, Riera i Puntí i Aristides Danyans.

Ovacions formidables coronaren els parlaments. Hi hagué un entusiasme indescriptible. Les rondes volants de patriotes, admirables!

BARCELONA. Aniversari de la mort del Doctor Martí i Julià.—El dia 17 a les onze del matí i organitzat per «La Barricada», es feu al Cementiri Vell d'aquesta ciutat l'homenatge anyal a la bona memòria del inolidable Dr. Martí.

Parlà sobre la personalitat del gran patrici el Doctor Riera i Puntí.

ESMENTADOR

A la bona memòria del
Dr. En Doménec Martí i Julià

CATALANS

En aquest jorn no hi podia manca el record del Mestre. Nosaltres, els més modestos, però fidels deixebles de la seva doctrina deslliuradora, servem i servarem sempre el consell del plorat Doctor Martí i Julià.

Cal que tots els que conegueren al Doctor, així com els que haveu sentit parlar del Mestre, i n'haveu llegit quelcom de la seva obra, no manqueu el proper diumenge, dia 17, a tres quarts de deu del matí, al carrer del Dr. Martí i Julià (xamfrà a la Granvia Laietana), per a dirigir-nos des d'aquest lloc al Cementiri Vell, a dipositar un pom de ginesta al fossar 577 de la illa III, on hi reposen les despulles del Doctor Martí i Julià.

Catalunya i 6 de Juny de l'any 209 de Nostre Esclavatge.

Paraules del mestre

Les hores doloroses ja han passades; em sembla, talment, que era ahir que cada setmana em comunicava amb el jovent català.

Els tocats de senectut han errades les profecies. Lo que suposaven finit, és jove com sempre, i els falsos profetes amb el cap cot cerquen en la nostra vida social, el lloc on enterrar les despulles corrompudes dels llurs errors polítics i socials.

Ve't aquí l'obra meua per Catalunya. Per això dic sempre Catalunya, Catalunya i Catalunya: Vull que els catalans s'aimin i actuïn junts amorosivament per la nostra estimada terrada. Per Catalunya, que és dir, per la vida nostra, pel sentiment nostre, fem-ho.

DOMÈNEC MARTÍ I JULIÀ

La intervenció de València en el plet català

Empès per un sentiment de generositat innegable, el senyor Ferrandis Luna, des de La Correspondència de València, ha proposat la intervenció de València en el plet entre Catalunya i l'Estat espanyol. Llàstima que no hagi volgut prescindir de guies estranyes, elaborant tot sol, amb la seva coneixença de les coses de Catalunya, llur visió del problema català.

En l'article a què ens referim s'hi fa una sín-

tesi de les malures que sofreix Barcelona i de les inquietuds i tendències dels patriotes agrupats en Acció Catalana. L'ànim del lector queda trasbalsat davant d'aquell daltabaix que sembla inevitable si hom no hi posa remei. Tot seguit el senyor Ferrandis Luna es demana perquè no ha d'intervenir València. I s'adreça als polítics i a les societats per conjuminar-se en aquest intent de portar la pau a la ciutat de Barcelona i de donar satisfacció a les aspiracions de llibertat de Catalunya.

Per a la finalitat del senyor Ferrandis Luna, hom troba a manca moltes coses essencials. En què ha de consistir la intervenció de València? No ens referim sols al procediment i l'eficàcia, sinó gairebé al grau de llibertat que haurà de demanar-se per a Catalunya. Car tot sovint hi ha gent que no pot empassar-se la Mancomunitat, concessió de l'Estat actualment endarrerida, i que difícilment accedirà a que Catalunya tingui un règim de govern més ample.

Podem assegurar que el senyor Ferrandis Luna trobaria molta gent a la qual repugna el terrorisme. Ningú ha de veure amb bons ulls que a Barcelona la gent es mati impunement i que aquesta ciutat guanyi una fama tristament cèlebre. Però és que el terrorisme no és un fenòmen isolat, sinó la conseqüència de la falta de govern català. Si Catalunya estés regida per l'Estat espanyol el terrorisme no s'hauria domiciliat a Barcelona.

Lligant d'aquesta manera les dues manifestacions que fan néixer aquell sentiment d'intervenció, hom no tindria dubtes. Així cadascú ho ha pres en un sentit. Anem a veure ho.

En Fèlix Azzati, diputat a Corts per la ciutat i capítol del partit republicà, contesta al senyor Ferrandis Luna. No cal extractar res. La contestació del senyor Azzati és d'aquelles que el deixen a un sense saber què fer. Molt cordial i traspuant un dolor pregon per l'anormalitat barcelonina, calla, però, tot el que es refereix al problema de la llibertat catalana. Heu's aquí una adhesió parcial.

La del senyor García Guijarro, també diputat a Corts per la ciutat i líder dels catòlics, és d'altra mena. Diu: «Amargament ens lamentem del que ocorre en el problema català. Per part de Madrid és un cas d'incomprensió. Incomprensió, que, per desgràcia, no parteix de l'error, sinó de la malfícia i deliberat propòsit de fer oïdes sordes a les ansies justes o quan menys atendibles d'un poble que pateix i es retorça en una tortura continua».

Més avant parla de la vitalitat econòmica de Catalunya i es lamenta que a València no s'hagin seguit les idees regionalistes com a Catalunya, en la qual homes de diverses tendències treballaren per despertar la seva ànima.

«El gran esforç realitzat per tots aquells esperits directores durant la segona meitat del segle passat, ha donat llur fruit en la generació que avui actua i que, bé en el camp més ponderat i Governamental de la «Lliga», bé en el sector més juvenil i exaltat de l'Acció, s'ha traduït en una ansia comú: la redempció i millorament de Catalunya».

Per a tot quant s'adreci a escursar les distàncies entre dues polítiques antagòniques, per a fer comprendre el problema català s'ofereix el senyor García Guijarro.

El regidor republicà En Ricard Samper promogué en la sessió passada de l'Ajuntament un debat sobre aquest tema. Es condolgué de la situació trágica de Barcelona, agreujada al seu entendre per la retirada d'En Cambó; llençà sobre l'Estat tota la responsabilitat i proposà que València guaiti pel balcó d'Espanya, dient-li a l'Estat que estem al costat de Barcelona. Concretà la seva proposició demanant que l'Ajuntament valencià es dirigeixi al de Barcelona i a la Mancomunitat, fent-los saber el dolor amb que València contempla la situació de Catalunya i oferint per a tot la nostra ajuda. Aquesta proposició fou aprovada.

En resum, el senyor Azzati ha complert un

deure de cortisanía amb el publicista amic; el senyor Garcia Guirjarro s'ha declarat regionalista, i en aquest sentit està disposat a treballar per la comprensió del problema català, i l'Ajuntament ha adoptat uns acords d'amistat amb les corporacions catalanes.

No sabem veure encara la realització de la iniciativa del senyor Ferrandis Luna. Potser quan hagin parlat sorgeixi miraculosament el camí. Però tot i així, el senyor Ferrandis Luna, amb la millor intenció del món, ha suscitat l'adhesió a Catalunya d'alguns grups de la política valenciana.

AD. PIZCUEA

València, 18 juny 1923

De La Publicitat

Prensa nacionalista radical

«La Tralla» de Barcelona

Adéu-siau!

Fa pocs dies que *La Publicitat* inserta en la seva quotidiana editorial, un elogi merescudíssim a Sabadell, per ésser la més catalana de totes les ciutats de la nostra terra. L'elogi essentat era amb motiu d'haver-se adherit el benemèrit «Centre Català» d'aquella ciutat a la política que preconitza «Acció Catalana».

No amb l'ànim de mortificar ningú, no per esperit de gelosia, menys encara inspirat pel despit, sinó amargat per la més pregona tristesa, filla de la injustícia que acaben de cometre, permeten-me, companys del Centre Català, que al donar-vos l'adéu-siau, amb tota sinceritat, amb tota la noblesa de mos sentiments de patriota, vos diga, no que haven fet un tort a nostra santa causa, sinó un erro que fereix fonament el cor de la vella Unió Catalanista, al pendre l'acord per *unanimitat* d'adherir-vos a «Acció Catalana». M'explicaré.

El Centre Català de Sabadell fou de les primeres entitats que al constituir-se l'Unió Catalanista formà part de la mateixa, essent la que més es distingí per son entusiasme, abnegació i perseverància en ses campanyes en favor de la puresa i radicalisme de les doctrines que formaren el credo patriòtic de la Unió. Del Centre Català n'ha sortit l'espill de patriotes, l'home que més ha sabut commoure els cors dels catalans, amb sa fogosa eloqüència, En Manel Folguera i Duran. D'ell n'han sortit aquella legió d'oradors que han escampat per tot Catalunya l'evangelí del Nacionalisme, d'aquells benemèrits compatriotes que's digueren Alsina, Campmany i Colomer, i dels encara sortosament vivents Duran i Folguera, Saló, Casals i altres. D'una nobilíssima dama, la inspirada poetisa N'Agnes Armengol de Badia, esposa d'un entusiasta soci, en sorgí la patriòtica pensada d'oferir una magnífica bandera a la Unió Catalanista, ofrena de totes les dones de Catalunya. Aquesta bandera s'entregà solemnement a Poblet i en mig d'entusiastes aclamacions, vessant llàgrimes de la més fonda emoció oïrem que, en remetre-la sortien dels llavis de l'angusta dama, que aquella bandera la conservem ben alta, ben dreta i ben sola. Recordem bé, patriotes del Centre Català de Sabadell, que al rebre la l'allavors president de la Unió Catalanista En Josep M.ª Roca, feu jurament d'així complir-ho, afegint boi evo cant la memòria dels grans reis En Pere i En Jaume, que si un dia aquella Bandera se tacava, seria amb la sang que vessaríem els catalans per a defensar-la, per assolir amb ella la màxima llibertat de Catalunya...

I ara, al cap d'uns quants anys d'haver-vos separat de la Unió Catalanista per raons que allavors podien ésser atendibles; quan la Unió ha rectificat ja fa molt temps la tàctica que fou causa de

vostra separació, en l'oc de reingressar-hi, en comptes de prestar vostra valiosíssima cooperació a l'entitat que, si qualque volta pot haver seguit una tàctica equivocada, tothom sempre, sempre li ha reconegut que ha estat inspirada pel més pur, més noble, més ardent i més desinteressat patriotisme, l'abandoneu injustament i amb ella aquella Bandera que segueix ben alta, ben dreta i ben sola, que va ofrenar la vostra compatricia N'Agnes Armengol de Badia, i que en la lluita que s'apropa per la llibertat de Catalunya ja no tacareu amb vostra sang...

...Adéu-siau...

JAC

Les Corts Valencianes

Huí per a desgovernament de l'Estat espanyol es reuneix en Madrid un simulacre de Corts que son una farsa lamentable que ajuda a l'enfonsament del *tinglado* centralista.

Algún dia, no en fa molts, també tenia València la facultat de reunir Corts valencianes lliures i independents i d'un històric més digne de civilitut i puresa que aquestes Corts d'Espanya.

Mentriments València fou un Estat lliure, es reuniren sovint, igual com les Corts generals de la Federació, a les que anaven representants d'Aragó, Catalunya i València.

S' inicia l'afebliment de l'autoritat d'aquelles Corts nostres quan els monarques, assadollats de l'esperit d'absolutisme de la meseta, començaren a mermar les llibertats dels pobles.

Per a millor fer se càrrec del camí de la devallada apuntarem alguns fets històrics que palesen la llangor crepuscular de nostra lliure personalitat.

Les pugnes més remarcables amb el poder real s'esdevingueren en les Corts generals que es reunien en Monçó.

En les convocades per Carles I en 1526, catalans i valencians protestaren de que presidira les Corts ningú que no fora el rei o primogènits, segons manaven els furs; de que se ls tragueren del seu territori per a celebrar-les; de que se donaren càrrecs als estrangers, considerats com a tals els que no foren de la Corona d'Aragó; se protestà de certs abusos dels inquisidors i demanaren que el clero de València satisfiera uns tributs. Acabaren les Corts concedint al rei la quantitat de doscentes mil lliures per a les seues mampreses bèliques.

L'ubèrrima mamella de nostra patria començava a ésser munyida i xuclada per un poderiu que ens tenia de lligar i oprimir.

Felip II convocà també Corts en Monçó l'any 1585, i tingué d'escollar les queixes dels pobles de la Corona, que romanien abandonats i conculcades llurs lleis mentriments s'exhaurien els seus tresors en folles guèrres que cap profit ens feien, que no més aprofitaven per a tornar-nos odiosos davant d'Europa.

Aquelles Corts foren tan fastigoses per al rei de Castella que caigué malalt: Llix ara, poble servil, l'Historia d'Escalano i Perales i dependràs una bona lliçó.

Aplegaren les celeberrimes i vergonyoses per a nosaltres Corts valencianes de 1626. Catalans i aragonesos foren convo-

cats en llurs territoris, però a València manà el rei que es reunira en terra forastera.

Els valencians anaren a protestar a Felip IV de l'atropell, però el rei, entretingut en les seues diversions, no els va rebre, fent-ho el favorit comte duc d'Olivares, que digné: «*Es que tenemos a los valencianos por más muelles*», paraules que mereixquen una contestació més aviat servil del representant de València. Per saber la contestació real els feren esperar, dient los després que si volien Corts que anaren a Monçó. Tornaren a escriure els valencians invocant els manaments dels furs, però la seua docilitat monàrquica havia fet paper mullat de les velles lleis.

Per fi es reuniren on el rei i el favorit manaren i avans de jurar els furs ja s'exigia subsidis extraordinaris i milícies, a lo que s'oposaren els valencians amb toçuderia amb gran impaciència del rei i el favorit, que recurríen a la corrupció personal dels diputats i a brutals coaccions, estrafent nostres furs i conminant amb l'anatema de traició als que no acataren la seua voluntat.

Finalment el poble va caure genuflecte als peus del monarca, donant li lo que volia i abdicant de la seua dignitat.

El comte duc havia conegut als valencians: eren «*más muelles*» i tenien lo que mereix un poble muelle.

Les darreres Corts valencianes, feble llampada de lo que un dia foren, tingueren lloc en nostra ciutat en 1645. En elles s'entregueren els diputats parlant de punts d'etiqueta. Era lo únic que mereixien tractar!

V. TOMÁS I MARTÍ

(De *Patria Nova*, setmanari valencianista.)

Orientacions a les Joventuts d'Esquerra Catalana

(Per Josep M.ª Pou Sabater)

SENYORES;

SENYORS;

AMICS:

Un passatge de l'Evangeli de Sant Lluç conta que una vegada, i a hores altes de la nit, uns amics es presentaren a la casa d'un tercer per a demanar-li un favor. Aquest, afectuosament, encara que sorprès, els preguntà el perquè de la visita.—Venim a demanar-te uns pans—li digueren. I ell respongué:—Són hores molt importunes, aquestes, per fer-me una súplica així. Els amics, però, insistiren, i ell, per fi, carinyosament, els hi donà els pans que demanaven.

Una cosa semblant ha passat amb mí: en uns moments inesperats, agobiat per altres treballs, uns bons amics varen suplicar-me, una i altra vegada, que dongués una conferència en el sentit conegut per tots nosaltres, no tingué més remei que correspondre amb una humil acceptació.

I aquí em teniu, doncs, per assenyalar unes orientacions conegudes de tots vosaltres, i molts les coneixen amb més propietat que no pas jo, encara. No obstant, crec que tots els joves tenim el deure de donar a conèixer la nostra opinió, sempre que sigui necessari, i els moments d'ara tenen aquesta necessitat. Cal, però, que signem sincers, car amb sinceritat trobarem sempre ambient favorable. L'home pot mentir ¡mai un cor verge

Patriotes!

A tots els que'ls hi sigui fàcil la lectura en llengua francesa, que's facin enviar l'obra:

Pour former un tireur

Preu: 1'50 francs

Bibliothèque Larousse

PARIS - Rue Montparnasse, 17

dels convencionalismes de la vida! Quan manys veureu sinceritat en les meves paraules, encara que no tinguin res més de particular.

Ara més que mai convé donar la sensació de sinceritat, perquè, com ha dit l'Unamuno, sembla que vivim de ficció i de mentida. I la joventut cal que rectifiqui; són els elements joves els únics que lluiten i poden lluitar amb noblesa dintre d'un sentit social amenaçat per pecats greus com són l'individualisme i el materialisme dels nostres dies. Que siguem els estudiants els primers en fer sentir la nostra veu encara es més lloable, ja que en els dies del demà la societat espera de nosaltres per al seu progrés moral, físic i intel·lectual!

L'obra que en el dia d'avui tenim de realitzar, que el nostre deure diu que tenim de realitzar, és llarga, difícil i molt perillosa. Tots ho sabem sobrerament. Però no tenim d'aturar-nos a mirar els perills i les dificultats. Pi i Margall en el segle passat ja va dir-ho: «els pobles que miren les dificultats mai arribaran a la fi de l'obra que han de realitzar». I el poble català ha de tenir ben present aquesta sentència: amb mires a les dificultats sempre serem un poble inferior per a portar a cap la nostra obra. Per tant són ben escaients les paraules de Nietzsche: «Una vida sense perills no mereix ésser viscuda». En Clemenceau no hauria portat França pels camins de la victòria si amb voluntat fèrrea no hagués vençut un i altre obstacle. Una dona santa de cor i sàvia d'intel·ligència, Concepció Arenal, ha dit:—Sense sacrifici no pot haver-hi grandesa possible. Pel mateix, Leopardi ha pogut dir que la dolor és una amiga trista que deu acompanyar-nos en el camí de la vida.

Les Joventuts d'Esquerra Catalanes han de tenir ben presents aquestes veritats. En Víctor Hugo, un dels mestres espirituals, ha dit que la Humanitat és una boca, per tant nosaltres no som pas res més que un crit d'aquesta boca. Tot i la nostra humilitat, però volem que aquest crit sigui sentit per tot Catalunya i més enllà de Catalunya, encara. No són pas les revoltes ço que amb més possibilitats dona l'independència dels pobles; no són pas les revoltes ço que amb més possibilitats pot donar-nos un Govern de Democràcia i Llibertat. Els cubans, quan varen triomfar en la seva rebel·lió contra l'Estat espanyol, signé tant per les armes d'En Maceo com per l'obra que's feia des de New-York. Els irlandesos, que han aconseguit moltes de les aspiracions sinieiners davant del Govern de Lloyd George, les han aconseguides

més que per la força de les armes, per la seva constant actuació internacional. Homes altament patriotes han fet sentir la veu d'Irlanda per arren del món; d'una i altra banda han tingut mirades de simpatia. Professo un ver afecte als meravellosos resultats de la força diplomàtica. Per tant us brindo, senyors i companys, a fer sentir la nostra veu, fora de Catalunya. Que la sentin França, Anglaterra, els Estats Units... Que sàpiguen que Catalunya és un poble que vol viure, que té necessitat de viure, que vol començar una altra vida que li sigui pròpia. (Molt bé). Fem arribar el nostre crit arren del món; fem que tothom sàpiga que Catalunya és un poble que sent i un poble que pensa: un jardí on tots els arbres tremolen i així sabran que no hi ha un sol arbre mort. (Molt bé).

Senyors: no us faci temença el que els joves d'Esquerra Catalana siguem nacionalistes convençuts. Som nacionalistes amb mires a l'internacionalisme. Entenem que mai podran tots els homes donar-se les mans per ballar la dansa de la fraternitat universal, quan encara n'hi hagin que les tinguin lligades per donar-les als companys de dansa. (Ovació). El nacionalisme és el medi per a obtenir els més humans de tots els fins: fraternitat universal, amor i compenetració entre tots els homes. Aquest és el nostre nacionalisme; és l'humà, no el tradicional; és l'universal, no l'estèpid. És impossible parlar de la fraternitat imperant el règimen d'opressor i oprimir. I molts dels pobles de la terra són, encara avui, esclavitzats. I hem de tenir en compte que som al segle XX per què hi hagi un senyor que mani i un esclau que obeeixi.

L'obra a fer, doncs, interessa a tots, especialment als joves, per ésser els qui més intensament senten l'esperit de regeneració en tots els greus moments de la vida. Per això és a nosaltres, companys, que vull cridar-vos especialment per dir-vos, en primer lloc, que necessitem anar cap a una Catalunya honrada i culta, car això val més que totes les riqueses materials; per dir-vos, en segon lloc, que som nacionalistes amb mires a la veritable compenetració entre tots els pobles, i això ens porta a proclamar la llibertat individual i el respecte de ciutadania; per dir-vos, finalment, que els joves d'Esquerra Catalana i tots els estudiants d'esquerra, sostenim la necessitat de l'abandó del Marroc, en absolut. (Molt bé). Pel que fa a aquest darrer punt, hem de treballar tots com un sol home per fonamentar un estat d'opinió en aquest sentit, i perquè us donguen compte d'aquesta necessitat recordaré que Lloyd George en ple Parlament i amb motiu del greu conflicte que's presentava amb els turcs, deixà entreveure que tenia coneixement que hi havia una opinió en el país més forta que la del Govern, un cop d'Estat moral—que jo dic—que s'oposava a què sortís un soldat, una pesseta, un vaixell d'Anglaterra contra els turcs. L'opinió de Poincaré triomfava. Doncs bé: heu d'identificar-vos amb el Primer francès en aquesta ocasió que traduïda en el nostre cas diu: Catalunya per la guerra del Marroc no pot cedir ni un vaixell, ni una pesseta, ni un soldat. (Gran ovació).

Abans d'entrar en la primera orientació senyalada convé dir que Catalunya, com Espanya, i a diferència d'una França, d'una Anglaterra, d'una Alemanya, sen països on s'hi observa una falta d'actuació política. També s'hi observa la falta d'un home en harmonia amb el temps i les circumstàncies. França, durant la guerra tingué un Clemenceau; Anglaterra, un Lloyd George, qui, malgrat la seva gran habilitat política, no va conèixer que'l dia darrer de la guerra—que avui precisament s'escau l'ésser el quart aniversari de l'armistici—era el darrer dia del seu poder. Anglaterra el tindria més reconegut.

¿I el nostre home? ..

Els governs d'Espanya es dolen d'aquesta falta d'actuació política. Sagaeta, ànima del partit lliberal espanyol, i Cánovas, ànima del partit conserva-

L'Estat Català

Publicació quinzenal
Subscripció a Catalunya
3 pessetes semestre

S'admeten donatius per a estendre nombres francs

Propaguen-lo!

dor espanyol, cregueren en la possibilitat de reconstruir els antics partits polítics, que el règim imperant no ha tingut i no crec que tinga mai. Per què? Es que's proposaven despertar un estat d'opinió per a seguir-la? No: va ésser una promesa feta prop del lliet de N'Alfons XII quan la mort el cridava al repòs etern? Quina fou la promesa? Fou la de que'l partit lliberal i el partit conservador s'alternarien per a governar.

Lo pitjor, però, és que aquest mal no és sols d'Espanya; no és, tampoc, sols del règim imperant. Aquest mal és també a Catalunya, i lo més trist encara, entre les mateixes esquerres catalanes. Tot és degut a que les esquerres són de l'ideal envers de l'ideal ésser de les esquerres. I resulta el següent: A, es diu esquerra, més arreglant-ho tot baix un punt de vista nacionalista, de conformitat amb l'ideal individualment forjat; B, es diu esquerra, més arreglant-ho tot baix un punt de vista prolètari, segons terminologia pròpia; C, es diu també esquerra, més arreglant-ho tot segons l'ideal republicà; X... I resulta que de dret tots són esquerres, però de fet tots van en el sentit apropiat a l'ideal que s'han forjat individualment. Com es possible que'ls tres treballin donant una mateixa orientació, dintre la natural variació, en les esquerres catalanes?

Es precis, doncs, anar a una total reorganització de les esquerres catalanes per constituir un partit de força amb actuació permanent. Aquest és el nostre deure.

Hem de fer polítics psicòlegs o quan menys d'un cert esperit d'observació. Sempre és precis que aquest tinga present el lloc, temps i circumstàncies. D'aquesta manera podem constituir organismes polítics d'eficàcia, verdader secret de l'èxit de les esquerres catalanes. Com? Creant en tots els pobles que sigui possible, premsa, que porti la veu clara i honrada de l'organització; mai fulles romàntiques, mai fulles humorístiques i bogaderes; sinó veritable premsa, gran premsa, que pugui combatre amb la premsa comercial que hi hagi. Qui deixa de reconèixer l'immens poder de la premsa! Ella, com diu Angulème, va crear el moviment de tota la guerra europea; ella ha servit per a desviar les més greus inquietuts de les gents; ella, com diu Sorel, segueix la vida del món enter.

Es precis que'ls homes d'esquerra tinguem premsa, força premsa. França, Italia, els grans homes de Rússia, es donen compte de la valor de cultura superior que representa la premsa Bèlgica

deu a la premsa els grans progressos de la post-guerra.

I jo estic en què la joventut pot portar a cap totes aquestes obres magnes; portar a la pràctica tot quan hem teoritzat.

La vocació que sento pels estudis filosòfics ha portat en mi un cert esperit d'observació que aplicat a estudiar les joventuts m'ha donat com conseqüència el convenciment de que els homes del demà són essencialment justos, amb tota la noblesa de cor que porta la més gran de totes les virtuts: la justícia. La joventut no té interessos creats; no té prejudicis. A la nostra consciència les coses i els fèndems hi van per reflexió directe, tal com es formen i es presenten; per això reaccionem sobre d'ells amb la més rigurosa justícia, amb tota sinceritat. I en cada instant que passa aixequem el nostre cap i el nostre esperit a lo gran, a lo universal, a lo absolut: a Deu. La joventut no és l'automatisme de certs homes, fruit d'hàbits adquirits: és, únicament, les idees i els principis plens de puresa i de veritat sembrant el món de esperits purs, que reflexen la ideologia més genial dels filòsofs grecs: Plató.

Parlar de joves adherits a doctrines velles i tradicionals; parlar de una joventut conservadora, és parlar d'una joventut malalta, semblant als vegetals que per viure necessiten ésser paràsits d'altres vegetals. (Molt bé.)

La paraula joventut ja vol dir per sí sola disconformitat amb tot lo dolent i viciós. Tot lo altre és una vellesa d'uns anys; un cas patològic. Es veure els curts passats abans dels llargs pervindres; és veure la desesperació abans de l'esperança; és veure la realitat abans de l'il·lusió. I com que en primer lloc som humans, sostenim que tot això no és ésser jove. (Molt bé.)

Però en tots els pobles les joventuts són amenaçades d'un greu perill: el perill de contagiarse amb l'ambient viciós del temps. Per sota d'aquest perill n'hi ha un altre, encara: el cultiu parcial de l'existència. Exemples: Una generació jove abstracta únicament i exclusiva al desenrotll muscular de les extremitats, assenyalant un pervindre perillós per la Pàtria. Una generació jove abstracta exclusivament i única a resoldre grans problemes de metafísica i embrollades qüestions d'Estat assenyalant un pervindre traduït en una neurastènia social, anèmia social, si us és més just el mot.

La joventut deu cultivar-se íntegrament; deu sapiguer que tenim un cos i un esperit i treure a l'un i per donar a l'altre és sempre perillós; deu estar oberta a tots els horitzons; lluitant en un i altre per tot lo que sigui just.

Les joventuts catalanes es troben davant de dues realitats ben terribles i doloroses. Una que tenim de desculir amb honrada introspecció, malgrat el que hagi pogut dir un Comte d'aquest procediment, és aquesta: la falta d'idealitat, de passió per lo gran i per lo universal. També nosaltres som víctimes del materialisme i de l'indivi-

NACIONALISTES!

S'ha agotat l'edició de 20.000 fulles del

Catecisme del jove Patriota

L'Oficina de Redacció i Propaganda de "L'Estat Català", ha encarregat a una distingida personalitat del Nacionalisme Radical, la redacció d'una nova fulla de propaganda.

Liautenant-Colonel EMILI MAYER

LA GUERRE D'HIER DE L'ARMÉE DE DEMAIN

PRIX: 6 francs

Librairie GARNIER FRÈRES

6, Rue des Saints-Frères, 6 - PARIS

dualisme desenfrenat dels nostres dies! D'agut a n'això molt, joies d'avui no canten, no salen, no riuen; v-n pels carrers i places parlant de jornals i comoditats; parlant del pà del cos, perquè el materialisme per un costat i la situació econòmica per l'altre, arranquen de la nostra ànima l'últim atam d'idealitat. Què trist parlar de la vellesa de la joventut! Què trist veure la tomba sortint del bressoll! Què trist no passar per la vida! Allò de Schopenhauer encara és poc en el dia d'avui: la joventut és un món de llargs pervindres plens d'il·lusió; la vellesa un món d'uns passats plens de desconsol. Per molts joves no hi ha ja el primer moment. Tot és pessimisme. Què trist que'l pessimisme, malgrat tot lo que puguin dir Gohete, Harman, Leopardi, trobi un lloc en els nostres cors! Tot per manca d'idealisme. (Molt bé.)

L'altra idealitat terrible és la situació política i social de Catalunya. Li direm realitat històrica.

L'Història, la gran mestra de la vida, com li va dir Ciceró; la gran educadora del poble com li diu avui Pirenne, pa la d'un pasat que va crear un dret propi, una llengua pròpia i ben rica, un comerç propi, és a dir, una cultura pròpia.

I la realitat política del present? Dirigits per homes i institucions combatudes; una ignorància

que ens dona el cinquanta per cent d'analfabets, un desconeixement del poble i del territori, i més encara, de les seves possibilitats econòmiques i humanes. Una falta de cordialitat entre les classes socials traduïda per una lluita contra nosaltres. Finalment: una idolatria vergonyosa i rastrejant pel diner que ha metalitzat la consciència de patrons i obrers. (Molt bé.)

Aquestes dues realitats presentades amb tota la cruesa que suposa la veritat, marquen definitivament l'única orientació noble i ben honrada a totes les joventuts catalanes. Orientació traduïda en aquestes conclusions:

1.er Deure de capacitar-se físicament i intel·lectual, és a dir, íntegrament.

2.^{on} Deure d'actuar d'una manera decidida i franca declarant la guerra a tot quan sigui corrupció i vici, sigui qualsevol el seu origen.

3.er Deure de contribuir amb tota l'ànima al moviment nacionalista, fonament i garantia del progrés polític, social i moral de Catalunya.

4.^{art} Deure de renunciar a tot quan signifiqui favoritisme. Un per tots i tots per un.

5.^{nt} i últim. Deure de combatre tot quan sigui obstacle per la puresa del pensament i de les accions.

Aquestes són les meves conclusions. Han sigut quatre vulgaritats, però he llençat uns pensaments ben sincers com qui llença una llavor i per molt dolenta que l'anyada sigui molt serà que n'hi un sol gra maduri.

Pel demés, hem constituït una Joventut de Esquerra Catalana que posarà a la pràctica aquestes orientacions. L'èxit depèn de la bona voluntat nostra.

I per acabar:

El progrés no pot aturar-se. Hem de tenir present, no obstant, les paraules més que sàvies del gran Letamendi: el progrés no fa com els trens que corren, fa com els arbres que creixen.

Per tant, la Humanitat no pot aturar-se davant de l'obra a fer. Hem de viure i hem de sentir, vivint i sentint complir la Història buida i callada.

Per lo mateix les meves darreres paraules no van solament dirigides als joves d'Esquerra Catalana, sinó a tots, a tota la joventut: si n'hi ha que no vol ajudar-nos, al menys que ens critiquin si ens apartem del nostre camí, que ens tirin encara les nostres imperfeccions. Mes, jo desitjaria que fessin amb nosaltres l'obra que hi ha per fer, que és deu haver de fer, i tots junts ens fariem responsables de les exigències més grans de la obra dels pobles. Així seria també quan tots treballàrem com un sol home i com un sol cor impulsat per un sentiment únic, pel progrés no sols de Catalunya sinó de l'Humanitat sencera. Tinguem present que sempre amb el bé i la llibertat de tots hi trobarem la de cada ú de nosaltres. (Gran ovació.)

Avis d'Administració

Es prega a tots els subscriptors de fora que estiguin pendents del pago del 1.er Semestre o vulgui pagar el 2.^{on}, remetent el seu import de 3 pessetes amb segells de correu de 5 cts. o 25.

Imp. LA CAMPANA I L'ESQUELLA, Oim, 8.—Barcelona

LA TRALLA

Setmanari de propaganda nacionalista

ESTAT CATALÀ

Publicació d'organització nacionalista